

Dongó LCLAP.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRA POSTÁN KÜLDVE EGY ÉVRE 4 KORONA.

II. évfolyam 32. szám.

Ára 4 fillér.

1914. augusztus hó 9.

A Vilmosok mind nagyok.

Ime, a világ történelem a tanúsága, hogy a Vilmosok mind nagy emberek. Az ujságok mind tele vannak a Vilmos névvel, legyen háboru vagy béke, de olyan idő nincs, amikor ezt a nevet ne olvashatnánk a napilapokban.

Nem csoda, mert épen négyen vannak, mint a királyok a kártyában, s egyik dicsőbb, mint a másik, s mit tudom én melyik dicsőbb, melyik nagyobb . . .

Hát először is a németek hatalmas császára: Vilmos. Eleinte csakis és kizárólag ő merítette ki a Vilmos névnek és a högyös bajusznak fogalmát. Az ő nagyságát zengte a világsajtó.

De azután jött Vázsonyi, a Vilmos, és ő egy kicsit elhomályosította a Vilmos név fényét. Ő demokrata jelleget adott ennek az arisztokratikus névnek, mely különösen a delegáció bécsi ülészakának idején a dicsőség tetőpontján tündöklött.

De azután jött Wied ur, a Vilmos, s az őssz nagy és dicső Vilmosok közt kezdte magához ragadni a pálmát. A legfurcsább nevű hadvezérei neki és

ellene dolgoztak, s vizen és szárazon menekült Durazzóból. Már majd, hogy bekoronázott a Vilmos névnek, mikor azt újra régi fényére emelte a mi reménységünk, a makói Vilmos.

Ekkor kezdett polgármesterjelöltként szerepelni, s direkt háborut kellett üzenni a szerbnek, s világháborut rögtönözni, hogy elodázzák a tisztujitást, mert különben megválasztották volna.

Kisütötték róla, hogy nem demokrata, s hogy szivarját a szája bal szögletében tartja, s mikor köszön, nem veszi ki, ellentétben Vázsonyival, aki kivessi s nem akar Makón polgármester lenni.

Mikor leggyakrabban emlegették a Vilmos nevet a polgármesterjelöltünk kapcsán, akkor jött megint ez a Hohenreglern, a II. Vilmos és hadat üzen Oroszországnak, Franciaországnak, Angliának, sőt még Belgiumnak is. Így

aztán persze az összes többi Vilmosokat lefőzte — addig persze, amíg mi polgármestertert nem választunk.

Mondjatok akármit, addig még sem lesz megoldva ez a nemzetközi háborus bonyodalom, amíg Samu bácsi kezébe

nem veszi a dolgot és ki nem magyarázza bölcsen az egész ügyet.

Adót fizetni

nem muszáj, de hazafiui kötelesség, kivált mostanában, mikor háborura

háromszor kell a pénz . . . pénz . . . pénz . . . mondja: Adókovics János.

Háborus világból.

Az általános mozgósítás kihirdetésekor két tanyai magyar is hallgatja a makói piactéren a felolvasó szavát. Az egyik előkeresi zsebkendőjét, szemét törülgetve a következőket mondja komájának:

— Mi lösz szögény feleségömmel, mög a gyerökökkel.

— Ugyan komám — feleli a magyar — hogy jutott most kendnek eszébe az asszony, mög a gyerökök, mikor már hat éve külön vannak egymástul.

*

A háboru legegyszerűbb megoldása.

Két tanyai magyar ballagott a Szegedi-utcán. Természetes, hogy a háboruról beszélgettek. Az öregebb vitte a szót.

— Ne félj má komám, csökélység ez a háboru.

— Nem gondónám.

— Figyelj ide hé! Negyvenezer szerb katona van, huszezer jó magyar katonák bemegyünk, kétszer lüvünk, ez negyvenezer, azután haza gyüvünk. Csökélység az egész.

*

Csak reggelig

Nagylakon jelenik meg a „Marosvidék“ című szépirodalmi és társadalmi heti lap, melynek mult vasárnapi számában a következő sorok olvashatók:

„Éjjeli tüntetés. 27-én éjféltől után 1 órakor óriási tüntetés volt az utcákon. A tüntető körmenet behálóozta az egész várost. A szolgabíróóság előtt megálltak, a zenészek a Hymnuszt játszották s a tüntetők azt énekel kísérték. Majd „éljen a haza, éljen a király, le a királygyilkosokkal“ kiáltásokban törtek ki. Innen Milits János itteni kereskedő háza

elé mentek és itt folytatták a tintetést a háboru mellett. Már-már azt hittük, hogy házának rombolásához fognak, de erre tovább vonultak a piacon keresztül szerkesztőségünk elé, ahol óriási lelkesedéssel kiáltották: *Éljen „Maros vidék“, éljen a szerkesztőség, éljen a szerkesztő!* Majd az Otthon-kávéházba vonulva, reggelig mulattak.“

*

Rácot akarok.

Derüs epizód történt egy államhivatalnok családi körében. Reggelinél a háborus állapotról beszélgettek. A beszélgetést figyelemmel hallgatta a négyéves Béluska.

Az apa tréfásan mondja:

— Ha engem elvisznek a háboruba, minden nap egy rácot eszem meg reggelire.

Másnap reggel odateszik a kávé Béluska elé.

— Nekem nem kell.

— Hát mi kell, kis fiam? Akarsz inkább tejet?

— Nekem nem kell.

— Hát mond Béluskám, mit szeretnél reggelizni!

— Én rácot akarok früstökölni.

*

Igy is helyes.

A tanyai magyar bejött a hívó szóra szintén, fel is öltötte a katonaruhát és a hogy egy kis ideje engedte, elment egy pohár sörre a közeli vendéglőbe. Ott vannak sokan s az ismerősök üdvözlük:

— Szervusz, vén koma, hát te is berukkoltál?

— Nagyon. Én még könnyebben, mint ti.

— Már mért könnyebben?

— Azért — mondja az ember — mert neköm mindig azt hányja föl az asszony, hogy nem értök a gazdálkodáshoz. Hát most magára marad. . . . Most aztán ü mutassa mög, hogy jobban tud-e gazdálkodni?

Ugorka-szezon.

Nyári versek.

Egy finom kiállítású verskötet került kezünkbe, amelyben két ifju parnasszusi gyalogló gyűjtötte csokorba elméje virágait.

Az egyik ifju abban különbözik a rendes emberektől, hogy zöld a szeme. Ezt maga vallja személyleírásában, melyet „Egyszerűen csak: Ilonának“ ajánlású versében így cselekszik:

„Ma vig örömdalt zenél a szivem,
Könyektől ragyogó ma zöld
szemem.“

A sajátos szemü ifju nem mondható épen hűségeseznek, mert csakhamar „Erzsikének“ dedikál egy verset ezzel a mottóval: „Akarod az évszakokat öszeegyeztetni?“ Ebben így ír saját könnyéről:

„Folyna csak bele izzó Csillagsá-
godba,
Sustorgó égéssel hunyna ki lassan.
Ha találkozánk, szétdübörg világunk,
Ha nem úgy megmarad Tél és Nyár.“

A „Lázfagyos vonaglás“ című versében így ír az ifju költő:

„Roskadjon meg remegve a térded,
Alélva omolj a földre le,
És lázálmodba engem karolva,
Kipirult arccal hideg testem
Fagyos ölelésére ébredj fel.“

Hogy miképen képzei ezt, arra nem ad bővebb magyarázatot a szerző, aki egyébként nem szűkmarku a magyarázatokban.

Például *Vers* című versét ezekkel a sorokkal vezeti be:

(Hideg lakónikus cím! De szívem melegsége benne van e Versben. Irtam, mert éreztem, hogy meg kell írni és olyan jól esett, hogy megírtam. Egy kicsit magamnak és nagyon, nagyon Másnak, de egy Másnak, tehát Egy-másnak, kettőnknek. Nekem már megvan, ime most átadom Másnak, Akiért már sok szép történt, ami történt, s Akiért még sok szép fog történni, ha szép lesz és meg fog történni.)

Ebből az így bevezetett versből valók ezek a sorok:

„Valami szent nagy Kinemmond-
hatom,
Valami megmondani Mégisakarás,
Valami szent, több, valami nagyon
Forrón érzett szerelmi vallomás.“

„Az életbál után“ című vershez többek között a következő bevezető sorokat mellékel az ifju:

„És akarom! akkor még szebb és büszkébb legyen, mert én akarom, hiszen és tudom és harcolok érte és — és mindez csak büszke szép királylányért történt és történik és fog történni, ha érte történt, történik és fog történni.“

*

A másik ifju szintén husz év körül, abban különböztette eredetiségét kollégájával szemben, hogy míg az előszókat ír egy-egy vershez, ez „Utóiratot“ mellékel.

Egyébként ez ifju már itt-ott talál egy sort, ami csakugyan jól hangzik s egyáltalán sokkal őszintébb, mint akivel társascégbe lépett.

„Igen ez csak vers“ című versében ez a két sora található:

„A lámpám néha nagyokat pislákol:
Agyam hagymázás légváratat tákol.“

„Epilógus“ című versét így kezdi:

„Sok bolond, beteg irka-firka
Két tollam dus vetésiből
Estéinkint, ha szántom a papírt
S gondolkodom, tán semmiről.“

A semmiről bizony egy tollal is elég volna szántani a papírt.

Hátra volna még, hogy a két kis fiatal költő nevét is ideírjuk. De e cselekedet előtt meg áll a tollunk. Elvégre a fiatakoruakról szóló törvény is tiltja, hogy az ifju félrelépettek nevét ujságba írják.

Pedig sokszor megérdemelnék.

Megjósolhattuk,

hogy *Prenk Bib Doda*, az egzotikus nevű albán herceg hamarosan bevonul az alsósba figurának, akárcsak elődjei, a japán háboru szereplői. Jelenthetjük, hogy *Makón* megtalálták a formát is, Prenk ur ezzel folytatja népszerűségi körutját.

— Ne ülünk le? — kérdezi vasárnap délután a kávéházban az a bizonyos jó harmadik.

— Nem bánom. Azonban Prenk Bib Dodával.

Aki még nem tudná, annak eláruljuk, hogy ez azt jelenti: csak egy órát játszhatom. Egy óra múlva fölkelés... a kártyaasztal mellől.

Ezek után tessék elképzelni, hogy hányféle és milyen új figurákkal játszák majd az alsóst a mi világháborunk után.

Kis történetek a nagy háboruról.

Ilyenkor, amikor az újságírók óvatosabbak, mint a királyi ügyészek és a fegyházbüntetés terhe mellett eltiltott izgató híreket a világerő sem írják meg — ilyenkor szabadon csapong a közönség fantáziája. A legszédületesebb történeteket találják ki s aki reggel tréfából elmond valamit a kávéházi früstök mellett, az ugyanazt a viccet a délutáni feketénél véresen komoly eseményképpen kapja vissza. Amíg a tréfa megteszi a maga körforgalmi útját, akkorra hadiesemény lesz belőle. Nem az agyonlőtt, a felakasztott, a felnyársalt és nem a kerékbetört orosz—magyar—szerb—francia kémekről akarunk itt írni. Nem szeretnénk itt sorokba fűzni azokat a hajmeresztő történeteket, amelyek elmondását az előadójuk ezzel végzi:

— Becsületszavamra igaz. Az unokabátyám vezérkari kapitány és az írta nekem bizalmas levélben.

Ettől, vagy valamelyik másik ál vezérkari kapitánytól származnak az olyan hazugságok, amelyeknek diszpédánnyaként üdvözölhetjük azt, hogy „egy északi hadtest parancsnokát kémkedésen érték és azonnal agyonlőtték.” Vagy: ugyanazt a hadtestparancsnokot csak ugyan tetten érték, amint az oroszok el akarta árulni haditervünket, azonban nem kellett őt agyonlőni, mert önként öngyilkos lett ciánkálival. — Hogy ebből egyetlen halvány betű se igaz, azt fölösleges hangsúlyozni. Ilyen kalandos hírek megcáfolására nem is érdemes nyomdafestéket vesztegetni, mert hiszen ezek a rémmesék önmaguktól meghalnak. Itt azokat a kis történeteket akarjuk megrögzíteni, amelyek a háboru kísérei-ként fakadnak föl a lelkek mélyéről s a szívek kohójából.

Tegnap például elterjedt a híre annak, hogy Aradra tömegesen szállítottak sebesült katonákat. Ma reggel az aradi vár parancsnokságánál megjelent egy öreg román kofaasszony. A kosarát, amely tele volt almával és szilvával, élő szárnyassal, borral, pálinkával, kint hagyta az előcsarnokban s úgy ment be Hegedüs Ede alezredeshez.

— Mojsziu Anna a nevem tekintetes generális ur. Azért jöttem, hogy megkérdezzem, hogy hány sebesült katonát hoztak be a várba. Nekem ugyan hat gyereke van, özvegy asszony vagyok, de azért a szegény sebesült katonáknak elhoztam azokat, amiket otthon találtam: gyümölcsöt, bort, tyukot. Hadd éljenek jól, ha már a hazáért véreznek.

A várból persze elküldték a könnyező asszonyt, mert azok a véres fejű nyomorék katonák, akikről ő hallott, nincsenek se Aradon, se Temesváron, se Szegeden. Egyáltalán ezek a katonák csak a közönség képzeletében vannak még.

*

Tegnap is indult katonavonat Aradról, mint ahogyan minden félórán indul most az országnak csaknem minden nagyvárosából. Kovács Imre aradi iparos is utra készen volt a tegnap délelőtti katonavonatnál. A sapkája, fegyvere és minden felszerelése bent volt a waggonban, ő pedig fiatal feleségétől a perronon bucsuzkodott. Egyszerre csak azon vette magát észre, hogy a vonata elindult, ő pedig hajdonfővel ott állott a perronon. Hirtelen jó gondolata támadt. Konflisba ült és áthajtatott az ujaradi állomáshoz, azt gondolván, hogy ott még elfoghatja a megrakott vonatot. Egy kis baleset történt. A vonat ugyanis két perccel azelőtt robogott át az ujaradi állomáson. Leirhatatlan volt a katona kétségbeesése. Levetette magát a sinekre és sirva mondta:

— Nem mozdulok el innen, amig egy vonat átrobog rajtam. Az én életem már semmit se ér, mert ugyis főbelőnek; azt fogják hinni, hogy megszöktem a háboru elől.

Az ujaradi állomásfőnök kijelentette Kovácsnak, hogy egész nyugodt lehet, semmi bántódása se lesz. Ő azonnal táviratozni fog Temesvárra, hogy Kovács nála önként jelentkezett s a legközelebbi vonattal elutazik Temesvárra.

*

Egy aradi iparossal kellemetlen kaland történt vasárnap éjszaka egyik vendéglőben. Borozgatás közben a cigány a Kossuth-nótát és a Rákóczy marsot huzta s a vendéglő egész közönsége a jelenlevő huszárőrmesterekkel együtt állva hallgatta végig a lelkesítő dalokat. Egy huszárőrmester egyszerre csak kiadta a jelszót:

— Huzd a Gotterhaltét!

És a cigány rázendített a Gotterhaltera, amelyet természetesen szintén állva hallgattak végig a teremben lévők. Egy becsipett aradi iparos azonban nem akart felállani. Az egyik őrmester odalépett hozzá és kérdőre vonta. A komoly jegyzékváltás után megtörtént a demars, majd pedig a tettek is elkövetkeztek. Félóra mulva az engedetlen iparos vérző orral került a fogházba. Amikor kijózanodott, szabadon engedték, de még most is felkötve hordja az állát a megszámlálhatlan pofonoktól. Mint valami szerbiai harctéri eseményt beszélt el ma a megvert iparos a vasárnap éjszakai kalandot s elbeszélését ezzel végezte:

— És mindez a Gotterhalte miatt történt:

A hallgatóság egyik tagja erre kijelentette:

Hogy velem ilyesmi ne történhesen, megfogom bizni a Temesváron lakó

bátyámat, amikor Temesvárott a katonabanda a Gotterhaltét játsza, azonnal sürgönyözze ezt meg nekem.

— Miért kell azt magának tudni?

— Hogy azonnal felállhassak.

TUTYI.

Nemkő féni a jó kis világháborútú, nem lösz baj, mer ha látytyuk, hogy rosszú áll a szénánk, akkor majd kiegyezünk a zoroszsza is, mög az angolossal is 50 percentre. A kis Dózsa Simi bácsi maj megcsinálja, a zü doga a zilyesmi.

Nagyon kevés a férfinépség mostanság a városba, merthogy a jó kis emböröket evitték a háboruban. Nem örül ennek senki, csak a jó kis Rankl, mer hogy most legalább akad kabin a zuszódába.

A jó kis Csorba gazda lenyelte a békát, bocsánatot kért a fő fiskustú a bíróság előtt. Jó tötte, csakhogy ha tutta, hogy bocsánatot kér, akkó minek legényködött előbb.

Nem is kő féni a háborútú, mer hogy tугya a nimöt császár, hogy mit csinál, osztán mög jelen van egy pár jó kis embör, akiben mindön reménységünk benn vagyon. Ugy a jó kis Dózsa Imre és a szerkesztőségük „kiváló” és a háboru miatt ki is vált tagja.

Csak azt nem tudom, hogy minek az a moratorium? Aki nem akart fizetni, az ugy se fizetett, aki akart, de nem tudott, az se fizetett, aki akart és tudott is, az most is fizet, mer még mindig van egy pár jó kis embör aki bedob egy kocka cukrot a piksisbe a sebesültek javára.

A naiv falusi hajadon.

Szerdán reggel történt: bejött az apátfalvai matyó a buzásszekérrel Makóra. Tetejeseen teli volt a szekér vaskos, duzzadó zsákokkal és a zsákok magas trónusán ott ült a leányzó, a pettyes kék szoknyás, a kék bluzos, veres kendős naiv leányzó. A szekér befordult a főtérrre, eldöcögött az Otthon oldalára. A zsákok trónusán kucorgó fruska nem volt a kávéház előtt elhaladó urakra, a hangosan kacajozó asszonyokra kíváncsi, a naiv hajadon a veres kendő alól kikandikálva csak az ivlámpát bámulta. Hallotta ő már a hazajáró, falujabeli lányoktól, hogy milyen szépen világít az éjjel.

És elmélázott a csitri pesztonkajelölt bambán, a szenzációktól lázasan és bizonyára merész vágyvirágok pattantak életre primitív koponyájában. Ó város, ha itt élhetne örökkön! Annyi csuda van itt. És milyen nevetősek az emberek. Máskor a pusztá padmalyon izeseket álmodik és most a szeme felpécézett, este, mikor odahaza lefeküdt, hiába igazítja a dereka alá a gubát, — nem jön álom a szemére. Figyel. Nézd. Nyugtalanodik és mire virradni kezd, oda szól a fehéredő ideshez: Apám, mikor váltja ki mán a cselédkönyvem?

(Z)

Betörés.

Kinos szenzáció volt a napokban egy kis magyar vidéki városban: betörték az egyik takarékpénztárba. A szemfüles betörők éppen olyan időben tisztelték meg látogatásukkal a bankot, amikor történetesen pénz is volt a kasszában, a melyet szakavatott ügyességgel furtak meg.

Másnap reggel izgatott sürgés-forgás volt a bankban. A megfurt Wertheim-kassza körül ott álltak a takarékpénztár vezéreibei, az igazgató, a főpénztáros, a könyvelő, néhány riadt részvényes, a rendőrkapitány és fontoskodó arccal kutatnak esetleges nyomok után. Egyszerre megszólal az egyik részvényes:

— Nem csoda, hogy a betörők könnyen idetaláltak a kasszához. Ott áll nagy betűkkel az ajtó fölött, hogy „Főpénztár“.

— Ebből még nem következik semmi, — pattant fel a főpénztáros — hiszen ott a tábla az ajtón, hogy „Idegeneknek tilos a bemenet“.

A találka.

Nem hiába, hogy a cirkuszba történt az alábbi história, de oda is illik.

Egy makói egészen fiatal „szalma“ felfedezte a korzón egyik intim női ismerősét és a régi barátság felújítása kedvéért elhatározták, hogy este a cirkuszba mennek. A busuló „szalma“ meg is váltotta előre a cirkuszjegyeket és pontosan megállapodtak a találkozás időpontjában.

Azonban: „Ember tervez, Isten végez.“ A „szalmának“ hirtelen el kellett utaznia és a találka lebonyolításával egyik barátját bizta meg. Idáig sablonos volna a történet, ha nem járulna hozzá az a körülmény, hogy viszont a nő sem mehetett el a cirkuszba, ő is helyettet küldött: egyik jó barátnőjét. Itt kezdődik az eset tragikus része. A találkozóra szánt időben tehát egyik fél sem jelent meg, azonban a cirkuszban a megváltott helyeken a két helyettes: két jó ismerős és pedig: férj és feleség találkozott... Az ismert jelenet következett: kölcsönös csodálkozás, ezt pedig valószínűleg röviden válás követi...

Béautó minden időben!

Van szerencsém a n. é. gazdaközönség és t. vevőim b. tudomására hozni, hogy úgy a bel-, mint a külföldön levő nagy összeköttetésem, valamint nagyobb üzleti tőkebefektetésem folytán mindenféle gépeket és felszereléseket a *legolcsóbb árak* mellett árusítok. Egyedüli elárultási jogom és raktáram van az Amerikában *számtalanszor kiüntetett világhírű*

„CHAMPION“
aratógépek és részekből, mely az összes aratógépek között a *legjobb és legkönnyebb* úgy *vontatásra*, mint *kezelésre*, ugyszintén amerikai rendszerű motorok és gazdasági gépekből. Raktáramban kaphatók továbbá:

K ü h n e - f é l e

szabadalmazott mindenféle *gazdasági gépek*, a legújabb *Sack-rendszerű tükörcél ekék*,

mótoros szántó, cséplő és vontatógépek.

Motorfűrészek, kukoricaültetők, répvágók, morzsolók, szecskavágók, daráló, rosták, mosógépek és ezek alkatrészei, zsákok, ponyvák, manilla, olaj zsír stb., szóval a gazdaságba és más szakmába vágó mindenféle legújabb rendszerű gépek, eszközök és szerszámok. Különböző gyártmányu *új és használt, gőz- és gázgépek*, a legolcsóbb árban beszerezhetők. Autogén hegesztést, esztergálást és mindenféle szakmabeli munkát a legjutányosabb ár mellett azonnal eszközölök.

Magamat a nagyérdemű közönség becses jóindulatu támogatásába ajánlva, maradtam tisztelettel:

GULÁCSI JÁNOS

vasipartelepe és gépraktára, Makó, Dessewffy-tér.

Telefonszám 50.

Telefonszám 50.

Vízvezeték és fürdő berendezési cikkek.

Részletfizetési kedvezmények!

Sajátképzítésű fagymentes láncoskutaták!